

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR: HELYBEN: EGY ÓRA 1 KORONA, NEGYEDÉVRE 3 KORONA, VIDÉKEN: EGY ÓRA 1 KORONA 50 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 50 FILLÉR

PÁRTOKTÓL FÜGGETLEN
POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49

A pokolgépes oláh merénylők Debrecenben kémkedtek Miklóssy után

Eltemették a halottakat — Bugarszky Katalinról a szoboszlói tanuk — Bottó Kornél jelentette a rendőrségnek, hogy az oláh merénylők Debrecenben jártak
Meg van a személyleírásuk — Jassyban nem találják a merénylőket — A Vatikán és a merénylet — A román püspökök is részvétáviratot küldtek Miklóssynak

A pokolgépes merénylet három halottját ma már átadták az anyaföldnek. Debrecenben ma százezer ember gyászolt, százezer ember gondolt megrendülve a magyar nemzeti eszme három martirjára. De a halálosan fekete gyászból, mint az élő tűz lángolása piros lobogással feltört az égre Papp János szentbeszéde, amely gyönyörű, fanatikusan büszke kiáltás volt a merényletben képviselt eszme felé. *Magyar görög-katolikus papokat megölhetnek, de az általuk képviselt eszmét nem...*

A nyomozás mai napjának érdekesen izgalmas adata az, hogy a két román merénylő január hónapban megfordult Debrecenben. Két napig időztek itt és élénken emlékeztek a püspökség után.

A nap eseményeiről szóló részletes tudósításunk a következő:

Az áldozatok temetése

Kora reggel, amint Debrecen templomairól végig jajongott a harangzugás a város fölött, csöndes, hangtalan tömegekben indult meg a bucsujárás végig a Szent-Anna- és a szomszédos utcákon ki az Atilla-tér felé, ahol a helybeli görög-katolikus egyház kicsiny, de gyönyörű megépítésű temploma van s amelynek szentélyében két fekete baldachin alatt nyugosznak nehéz ércokorsókba fektetve a tegnapi merénylet szerencsétlen áldozatai. Középpont a Jaczkovics Mihály vikárius koporsója, amelyet Hajdudorog város gyönyörű pálma- és babérágakból font hatalmas koszorúja takar. Két oldalt Slepkovszky István dr. püspöki titkár és Csath Sándor dr. egyházmegyei főügyész koporsói virágos koszorúkkal borítottan. A ravatalok körül citrom-bokrokot helyezett el a kegyelet, amelyet mélyebbé, igazabbá, meghatóbbá és fölemelőbbé tesz a templomhajó cirádás, bizanci ornamentikája.

Jajongó zugással kong a harangok ércnyelve s ez a puritán ősi város, amely a maga keménységében csak hangtalan bánattal érzi a rettenetes szerencsétlenség okozta gyászt, feketébe öltözött várja az áldozatok végtisztesség adását. A középületeken fekete gyászlobogók lengenek s a tegnapi verőfényes, tavaszi idő is ma délelőttre nehéz, őszi ködbe öltözött mutatja a komorabbik

képét. Tompa, nehéz gyász borul az egész városra; az üzletek, a boltok zárva maradnak s az emberek fekete, sötét ruhákat öltöttek magukra.

Lovas- és gyalog-rendőrök indulnak csapatokban az Atilla-térre, ott kordont vonnak, amelyen belül csupán a hivatalos személyiségek, újságírók s az ez alkalomra kiadott jeggyel bírók juthatnak.

Reggel nyolc óra s a teret és a szomszédos utcákat ellepi a gyászolók tömege, akiket nem tud elverni onnét a hirtelen megereedt tavaszi zápor sem. Valami mélységesen megható a látvány: ezer és ezer ember, sárban, pocsolyában egymás hátán, akik szó nélkül türik az eső csapkodását, nem is védekeznek ellene, csak itt-ott látható egy-egy nyitott esőernyő.

Vezeklés a koporsónál.

Gyülekezik a papság. Egy hatalmas temető, jellegzetes, erős vonású, fekete szakállas lelkész érkezik meg elsőnek. Lehajtott fővel halad föl a lépcsőkön s megy be a templomba, ahol ekkor még csak a temetkezésvállalat emberei, a pompé funébrus huszárok, a vármegye hajduinak diszorsége vannak jelen. Valami megható tördöttséggel áll meg a Jaczkovics vikárius koporsója előtt. *Imára kulcsolja a kezét s ahogy letérdepel a hatalmas férfi, tüzes fekete szeméből kibuggyan a bánatos — vagy a megbánó — könnyű. Marosán Romulán nagykarolyi görög-katolikus plébános könnyei ezek, a férfi nehéz könnyeivel könnyezi meg a hallottakat. Talán van is oka reá... A tavaly Kismajtényben lefolyt események az ő nevéhez fűződtek.*

Itt van a hajdudorogi egyházmegye papságának java része Rutkay György nyiregyházi főesperes vezetésével, aki Jaczkovics vikárius halála óta az egyházmegye első papja. Ő végezte a gyász istentiszteletet, Szaplonczay György újfelhértói és Szabó Miklós békényi esperesek segédletével.

Kevéssel kilenc óra előtt érkezett meg Miklóssy István püspök Groh Ferenc római katolikus prépost-plébános kíséretében. A templom egyszerre megtelik közönséggel. Ott látjuk Andor György miniszteri tanácsost, a kultuszminiszter képviselőjét, Domahidy Elemér debreceni főispánt, Ujfalussy Dezső szabolcsi, Csaba Adorján szatmári főispánok,

a református egyház képviselőjében Baltazár Dezső dr. püspök püspöki palástjában, az ágostai evangélikus egyház képviselőjében Materny Lajos főesperes, aki szintén egyházi ornátusban jelent meg. Kovács József polgármester vezetésével az egész városi tanács megjelent a gyászistentiszteleten, ott láttuk továbbá Hajdúvármegye küldöttségét Pákozdy Sándor főjegyző vezetésével, a debreceni ügyvédi testületnek csaknem minden tagját Márk Endre udvari-tanácsos vezetésével, a református főiskola tanári karát Kun Béla dr. rektor vezetésével, a statusquo izraelita hitközség küldöttségét Rosinger Lajos elnök vezetésével, a helyőrség tisztikarának küldöttségét Stadler István ezredessel az élén, Hajdudorog város képviselőtestületének küldöttségét Szabó Elemér főbíró és Farkas Győző főjegyző vezetésével, Nyiregyháza város küldöttségét Majerszky Béla kir. tanácsos, polgármester vezetésével, a helybeli és vidéki társadalom számos kitünőségeit.

A koporsókat a gyászoló Jaczkovics-, Slepkovszky- és Csath-családok tagjai álozták körül.

A gyászmise.

Pontban kilenc órakor lépett lépett be a templomba Miklóssy István püspök, Groh Ferenc római katolikus prépost-plébános és hat más pap kíséretében, egyenesen a főoltárhoz, megáldotta és felöltötte gyászruháit, majd rövid imát mondott, azután elhelyezkedett trónusán. Fönn a kóruson ekkor megzendült az ének: „Áldott a mi istenünk öröktől fogva...” s kezdetét vette a gyászmise.

Valahogyan minden érzésünket áthatja, lenyűgözi a monoton, különös melódiára hang szerelt mise-ének azon a magyar nyelven, amelynek őrizetere alakult a hajdudorogi egyházmegye s amelynek fanatikus védelmében pusztult el a merénylet három áldozata.

Erős férfiak szemében csillogott föl a könny s szívet tépő fájdalommal sirt föl a lélekbeli sirás, amint Jaczkovics Olga, a kiszenvedett vikárius leánya, zokogva borult rá az apja koporsójára.

Az evangélium után Papp, hajduböszörményi esperes-lelkész lépett a szószékre, hogy elmondja a halottak fölött a szent beszédet.

Papp János beszédét elfojtott lélegzettel hallgatta a közönség. A beszéd lángoló hevű, izzó magyar szónoklat volt. Könyekre indított, ahol a magyar nemzeti eszme martirjait bucsuztatta s megdobogtatta az izgalomával a szíveket, amikor kinyilatkoztatta, hogy nincs az a halálos fenyegetés, amely a megkezdett uton megállásra kényszeríthetné a magyar görög-katolikus papságot. A beszéd rendkívül mély benyomást tett a közönségre.

A szent beszéd elhangzása után tovább folytatták a misét, amelynek befejeztével a koporsókat kivitték a templom előtti terraszra. Itt a temetési szertartást végezték el, még pedig a görög-katolikus és a római katolikus egyház szertartásai szerint. Az előbbi Miklóssy István püspök, az utóbbi pedig Gróh Ferenc prépost-plébános végezte fényes papisegédlettel.

A koporsókat körülállották az áldozatok hozzátartozói, a más felekezetű egyházak kiküldöttei, a celebráló papság és a főiskolai nagykántus.

Először Gróh Ferenc prépost-plébános szentelte be Csath Sándor dr. koporsóját. Szem nem maradt szárazon, amikor fölhangzott a prépost ajkán a „Circumdederunt” szomorú siráma, amelyet könnyek, csukló sirás közepette mondott el a prépost.

Utána Miklóssy István püspök a görög-katolikus szertartást végezte el a magyar liturgia szavai szerint. Ugyancsak szentelte a koporsókat, megáldotta a halottakat, mely után a főiskolai nagykántus énekelt el „Zug az élet tengerárja...” kezdetű gyászdalt.

A harangok megkondultak, a koporsókat fölemelték, Jaczkovics vikáriusát visszavitték a templomba, míg a másik kettőt négy fekete ló által vont hatalmas gyászkoocsra helyezték s megindult a beláthatatlan menet, ki a Szent Anna-utcai temető felé.

A temetőben.

— Körösi Kálmán gyászbeszéde Csath Sándor fölött. —

A halottas-kocsi után közvetlenül a celebráló papság, utána a gyászoló családok s a több ezer főből álló gyászoló közönség haladt. Fél egy óra volt, amikor a gyászmenet megérkezett a temetőbe, ahol közvetlenül egymás mellett ásták meg Slepkovszky tikkár és Csath Sándor dr. sirját. A nyitott sirnál még egyszer beszentelték a halottakat rejtő koporsókat, majd utána Körösi Kálmán dr. az ügyvédi kamara tikkára mondta a következő gyászbeszédet:

Kedves távozó kartársunk és barátunk, milyen szavakkal vegyünk tőled bucsut sírod szélén? Ellentétes érzelmek vihara kavarg bennünk, elfojtódott torkunkon melyiket engedjük kitörni?

A gyászt, mely lesújtott reánk elvesztéseddel? A dühöt, mely az éltedet kioltó gázt tette eltölti egész valónkat? vagy az elkésredést a sors előttünk érthetetlen igaztalansága felett, hogy ifjui nemes életednek ilyen vége lehetett? — Egyiket sem.

A gyászt meghagyjuk szívünkben, — ott van az a maga helyén; a düh indulatának nem ajkunkat kell kinyitni, hanem öklünket összeszorítani; elkésredéstől visszatart bennünket az isteni gondviselés megfejthetetlen titkaiba belenyugodni készítő hitünk és filozófiánk.

Sírodnál csak egyet mondhatunk, viszszeját annak, amit a britt óriás lángelméje szerint Amónius mondott Cézár holtteste felett, csak azt mondhatjuk: — nem temetni jöttünk Téged, hanem dicsőíteni.

Dicsőült az, aki eszméért szenvedett halála gloriifikált. Veled ez történt.

Mint magán ember az ügyvédi hivatásnak szentelted éltedet. Mikép? — mutatja

az, hogy legbizalmasabb tisztségünkbe emeltünk, kari ügyeink első bírójává, az ügyvédek ügyvédévé tettünk. Mint polgárt a nemzeti eszme, a magyar függetlenség gondolata töltött el. S amikor úgy hozta helyzeted, hogy ügyvédi hivatásod szolgálata egyúttal egy nemzeti ügy szolgálatába is állított, akkor, éppen akkor s éppen azért oltotta ki az orvtamadás drága éltedet.

A halál Téged csak elaltatott, minket — felébresztett. Ha csak meg nem értünk az egész nemzet elpusztulására, akkor arra a rettenetes detonációra csak egy felelet, csak egy visszhang lehet: tíz millió magyar szív összedobbanása.

A rombolás gonosz szellemének gnyakacaja hangzik felénk, de kell, hogy elnyomja a nemzet géniuszának a költő intelmében felénk süvítő szózata: „A siroknál, — ott ünnepeljétek...!” Megfogadjuk. Ünnepelni járunk majd sírodhoz. Ünnepelni értünk szenvedett megdicsőüléseted, ünnepelni a végveszély egyetlen mentő gondolatát, hogy a magyar legalább ellenségeivel szemben tudjon egyetérteni...

S most még egyet, mielőtt a rög koporsódra hullana: sohasem felejtsük el, hogy jó magyar szívűd vérenek mindnyájunkért kellett kiomlania.

Isten veled kedves kartárs!
Isten veled kedves Sándor!

Ezután az ügyvédjelöltek egyesülete nevében H. Nagy Jenő dr. ügyvédjelölt mondott magasan szárnyaló beszédet, mely után a főiskolai kántus énekelt egy gyászdalt, mire megkezdődött a koporsók elhantolása. Tompán, szomorúan dübörögtek a hantok s aki csak a sirok közelébe juthatott utána dobott a koporsóknak egy-egy rögöt.

A temetőből a menet visszatért az Atilla-térre, a görög-katolikus templomhoz, ahonnan kihozták a Jaczkovics vikárius tetemeit rejtő koporsót, reáhelyezték a halottas-kocsira s megindultak a Szent Anna-, Kossuth- és Hatvan-utcaikon át Hajdudorog felé.

Jaczkovics vikárius temetése

A gyászpompa Hajdudorogon.

Jaczkovics Mihály koporsóját szállító gyászkoocs délután egy negyed öt óra után érkezett meg Hajdudorogra. Az egész város népe ssége az utcán volt gyászruhában, szomorúan ünneplésre készen.

A város külső képe is a gyász, a szomorúság, a fájdalom jeleit viselte. Nem volt ház, amelyen a gyászlobogó ne lengett volna. Minden középületen, minden magánházon ott volt a fekete-zászló annak hirdetéséül, hogy az egész város gyászol valakit, akit az egész város szeretett, becsült és tisztelt. Hajdudorog egész lakossága már délután egy órakor kiült az utcákon s a Bőszörményi-utcán ott feketélt Hajdudorog apraja-nagyjának gyászoló tömege.

Az utcákon a lámpák fekete gyászfátyollal voltak bevonva, az üzletek zárva, az iskolákban, pénzügyintézetekben, hivatalokban szünet volt s a görög-katolikus templom külsőjében és belsejében egyaránt a legmélyesgesebb gyász pompáját viselte magán. A koporsóval együtt, amelyet gyászkoocsin szállítottak Hajdudorogra, valamint a vonaton is tömegesen érkeztek meg a lelkészek, gyászoló, résztvevők idegenből is. A gyászkoocsit a városba érkeztekor Farkas Győző főjegyző vezetésével Hajdudorog város intelligenciája és vezetősége fogadta. Ott voltak Hajdubőszörmény részéről Somossy Béla polgármester, a járás részéről Cséke Sándor főszolgabíró, Hajdunánás részéről Csobány László polgármester, Jaczkovics Mihály rokonsága és igen sokan a vármegye és a távol és közel vidék küldöttségei.

A gyászpompával diszitett, feketével bevont, gyertyákkal fényesen kivilágított templomban megkezdődött a gyászszertartás, amelyet Szabó Miklós hajdudorogi esperes, bökényi lelkész fényes papi-segédlettel végzett. A gyászmise után Ujhelyi Andor

hajdudorogi görög-katolikus lelkész mondott megható, szép bucsuztatót és gyászbeszédet, amelyet köny nélkül senki sem tudott meghallgatni. Szólt Jaczkovics Mihály érdemeiről, ismertette működését s hogy mennyivel tartozik az emlékének Hajdudorog, mennyit köszönhet neki Hajdudorog, amelynek érdekeit mindig szíven viselte és képviselte. Erős harcosa volt annak az eszmének, hogy a püspökség székhelye Hajdudorogon legyen. Hajdudorognak az ő szellemé nem halt meg, emléke mindig élni fog s mint ő maga mondta még a tulvilágról is áldólag fog nézni Hajdudorogra, mert ő Hajdudorogé volt és mindig azé is marad.

A gyászbeszéd után fölemelték a díszes katafalkon fekvő koporsót és este hat órakor megindult a menet a temetőbe. A gyászoló fáklyával kísérték ki a koporsót, amely mellett Hajdudorog díszbe öltözött hajdúi haladtak. A temetőben a lelkészek beszentelték a város által ajándékozott díszsír helyet, amelybe Ujhelyi Andor imája s az egyházi énekek elénekelése után lebocsátották a koporsót. Este hét óra volt, amikor a gyászoló közönség mély meghatottsággal távozott a temetőből.

A vikárius koporsójára Hajdudorogon is igen sokan küldtek koszorút. A koporsót már Hajdudorogra érkezte előtt is a koszorúk tömege fedte. És ott még a következő koszorúkat helyezték rá: A Hajdudorogi Kör, Hajdudorog város, a hajdudorogi Iparoskör, Révay István és a dohánybevéltő-hivatal tisztikara, a család, Ujhelyi Andor és családja, a Hajdudorogi Hitelbank és a dorogi uri nők következő felirású koszorúját: „Miska bácsinak”.

Mint meghatóan érdekes momentumot említjük meg, hogy vasárnap volt a Hajdudorogi Hitelbank közgyűlése, amelyen a leköszönt Fejér Ferenc dr. helyére a felügyelő-bizottság elnökévé Jaczkovics Mihályt választották meg. A szerencsétlen ember huszonnégy óráig sem viselhetette a közbizalom által reá ruházott tisztet.

Jaczkovics Mihály halotti anyakönyve.

A temetés szomorú aktusával kapcsolatban leközzöljük a vikárius halotti anyakönyvi kivonatát:

HALOTTI ANYAKÖNYVI KIVONAT.

Folyó szám: 279.

A bejegyzés ideje (év, hó, nap): 1914. február 24.

Az elhalálozás ideje (év, hó, nap, napszak, óra): 1914. február 23. d. e. fél 11 óra, Ezerkilencszáztizennégy február huszonharmadikán délelőtt féltizenegy óra.

Az elhalt családi és utóneve, állása, foglalkozása, lakhelye: Jaczkovics Mihály püspöki vikárius, Debrecen, Verbőczy-utca 2. sz.

Az elhalt vallása: Görög-katolikus.

Az elhalt életkora: 55 éves.

Az elhalt házastársának családi és utóneve: Néhai Csopey Anna.

Az elhalt szüleinek családi és utóneve: Néhai Jaczkovics Mihály, néhai Romsa Mária

Az elhalálozás helye, ha az elhalálozás nem az elhalt lakásán történt:

A halál oka: Gyilkosság, sebesítés robbanó-szerrel.

Emléket a debreczeni vértanúknak

Mint lapunk tegnapi számában megírtuk, a Katolikus Népszövetség helyi szervezete elhatározta, hogy országos mozgalmat indít a magyar nemzeti eszme vértanúinak felállítandó emlékmű érdekében. A fölvetett eszmét általános örömmel fogadták Debrecen társadalmában, s értesülésünk szerint más körök is magukévá tették azt és az ideiglenesen megalakult bizottság csakhamar hozzá látott e nemzeti misszió teljesítéséhez.

Alig, hogy megpendítették az eszmét, az ideiglenes bizottság már is nyugtázza ezeket az adományokat. Bosznay J. és társacég Miklóssy István püspökhöz címzett levelében örömet fejezi ki a püspöknek gondviselészerű megmeneküléséért s a nemzet martirjai részére felállítandó emlék javára 50 koronát mellékel. A püspök az összeget átadta a bizottságnak.

Mint értesülünk, a Debreczeni Első Takarékpénztár 500 koronát szavazott meg az emlékre.

Beszélgetés a bünügy szoboszlói tanuival

— Kiküldött tudósítónktól. —

A Bugarszky Katalin szereplése körül megindított lázas nyomozás számai elsősorban Hajduszoboszlóhoz vezettek. Itt van nevelésben az *artistanó fia*, a tiz esztendő Bugarszky József. Az állami gyermekmenhely ápolója; Hajduszoboszlón Babotán Jánosné született Farkas Lidia gondozza.

Árkokkal szegélyezett, csatakos, kanyargós utak vezetnek el az embert a harmadik tized, 158. számú házig, Babotáné lakásáig. Egyszerű, csinos parasztházba lépünk be, öreg, töpörödött asszony jön szemközt, a tápanya. A detektívek tegnap már kikérdezték, faggatták, csodálkozik rajta, hogy ismét hivatalos személyek jönnek. Nem tudja elgondolni, mi történhetett a Józsi fiu édesanyjával. Ő előtte még rejtély, hogy mivel gyanúsítják az artistanót.

Miről tud Babotáné?

Munkatársunk kérdéseire elbeszélte Babotán Jánosné:

— Nyolc évvel ezelőtt, másfél esztendő korában került hozzám Bugarszky József. — Beteges, ványadt volt a gyerek, de gondos ápolás után — a menhelyi orvos kezelte — visszanyerte egészségét. — *Az édesanyjáról csak annyit tudtam, hogy Budán lakik, a Vár utcán.*

— Mikor két éves volt a fiu, levelet kaptam az anyjától, hogy vigyem fel a gyermeket. Ez 1907. év tavaszán lehetett. Felutaztam a Józsival Budapestre, ahol az állomáson várt reánk Bugarszky Katalin. Kocsiba ülünk s áthajtatott Budára. Egy fényes lakásba mentünk be. Hármunkon kívül még egy ur tartózkodott bent.

— Kérdezősködtem sorsa felől. Azt válaszolta, hogy ő *szinészno*, nagyon jól van dolga. Azt is mondta, hogy *a gyermek apja katonatiszt volt, de tüdővérszbe esett s kilépett a hadseregből.* Ugy terveztek, hogy megesküsznek s törvényesítik a gyermeket, a tiszt azonban meghalt.

— Most az elmúlt héten, csütörtökön este felé *sürgönyt kaptam Debrecenből.* Bugarszky Katalin küldte s ez állott benne:

„Fiamat a gyorsvonattal hozza Debrecenbe, az állomásnál várom.“

— Akkor már nem tudtam elutazni, másnap, *pénteken reggel fél tíz órakor mentem be Debrecenbe.* Az állomáson várt a színészno. Köszönt nekem, azután megcsókolta gyermekét, majd az *Angol Királynő-szálló* 13. számú szobájába mentünk. Délben azt mondta nekem, utazzam vissza Szoboszlóra, hagyjam ott a Józsit s vasárnap jöjjenek érte. Addig ott marad a szállodában.

— Beszélgetésünk közben említette, hogy *ezer koronával jött el az oroszországi Kievből,* — ahol jelenleg színészno — de a pénze erősen fogytán van. Én a jelzett napra újra bementem Debrecenbe. Elmentünk *Kozmann fényképészhez s ott levétette magát és a fiát,* akinek ruhaneműket s egy hőröndöt is vá-

sárolt. A színészno szobájában láttam két hatalmas koffert, mindegyik súlyos volt.

— Délután elkísért engem és a fiut az állomáshoz. Huszonhat koronát adott és megígérte, hogy minden hónapban fog tiz koronát küldeni. Beültünk a pesti. 3 óra 45 perckor induló személyvonatba, ő pedig egy másik vonatba szállt be.

— Mikor volt a színészno Hajduszoboszlón?

1906-ban, egy napig.

— Leveleket kapott tőle?

— Két évvel ezelőtt irt Kievből, de *a leveleket már régebben elégettem,* mert csak lom volt a háznál.

A színészno fia.

A fiut a római katolikus elemi iskolában találtam. Szőke gyermek, okos tekintetű. A kérdésekre félénken válaszolt, de később neki-bátorodott:

— Bugarszky József a nevem, harmadik elemista vagyok Gajzer tanító ur osztályában.

— Ismered az édesanyád?

— Igen, *pénteken találkoztam vele Debrecenben,* a szállodában.

— Mit beszéltek?

— Kérdezte, hogy hány éves vagyok, mondtam neki, tizedikbe járok. Azután én is kérdeztem:

— Hát maga hány éves már?

— 23 éves vagyok! — mondta.

— Beszélte a mamám, hogy ő Oroszországban színészno. Ott van egy bácsi, aki majd el fog jönni. Most nem jöhetett. Arról is szólt, hogy *az 1000 koronát az a bácsi küldte.*

— *Szombaton reggel elmentünk a fényképészhez.* Azt az utasítást adta a mama, hogy egy képet küldjenek neki kievi címére, a többi mi hozzánk Hajduszoboszlóra. Ruhát, cipőt, sapkát s kabátot vett nekem, meg egy hőröndöt. Említette még, hogy azzal az oroszországi bácsival értem jön s el fognak vinni.

— Volt valaki az édesanyádnál?

— Voltak ott többen.

— Hát egyedül volt-e valahol a mamád?

— Nem, mindig velem járt, a csomagokat is mi vittük haza.

— Láttad, mi van a kofferekben?

— Nem, mert előttem sohasem vett ki belőle semmit, mindig zárva tartotta.

— Mondd csak, Józsi fiam, tudod, hogy Debrecenben hol van a főposta?

— Tudom, ott, amerre a fényképészhez mentünk.

— Jártatok a főpostán?

— Igen.

— Mit csinált ott a mamád?

— Több sürgönyt adott föl.

— Kinek és hova?

— Azt nem tudom, hogy kinek, csak a kisasszonynak mondta: Oroszország.

— Neked nem beszélte el, hogy kinek küldte?

— De igen, említette, hogy annak az oroszországi bácsinak.

— Hát azután mit csináltak?

— Elmentünk járkálni. *A mama elvezetett egy nagy, magas ház felé s ott bement, nézegetett.*

— Kapott valamit postán az édesanyád?

— Igen. *Vasárnap pénz érkezett a címérem,* mint mondta, attól a bácsitól.

— Mikor utaztatok el?

— Vasárnap délután. Mi beszálltunk a szoboszlói vonatba, ő pedig bucsuzás után

átment egy másik vonatba. (*Munkácsi vonat.*) Megígérte, hogy irni fog rövidesen.

Az iskolai törzskönyvben be van jegyezve a fiu anyakönyvi kivonata:

Bugarszky József, született Budapest, 1905. december 5-én.

Körner Géza hajduszoboszlói rendőrfőkapitány állandóan figyelteti az érkező postaküldeményeket, hogy a leveleket idejekorán elfogják.

Bugarszky Katalin debreceni bevásárlásai.

Amint több és több adat tépdesi a homályt Bugarszky Katalin rejtélyes alakja körül, Debrecenben egyre többen lesznek, akik érintkeztek vele és emlékeznek reá.

Bugarszky Katalin több üzletben megfordult Debrecenben. „Hegedűs és Sándor“ Piac-utcai üzletében levél-papírost vásárolt. Perziáner-kabátot viselt, kék róka muff és sziliszkin sapka volt rajta.

Vásárolt egy magyar-német nyelvtant, azt mondta, hogy férjének kell, aki magyarul akar tanulni.

Az üzletben eldicsekedett azzal, hogy minden nyelven beszél. Először kottát is nézett, de nem vásárolt. Látszott rajta, hogy bőven van pénze, mert kevés rábeszélés után egy tölthető tollat is vett 19 kor. 20 filléren, amelyet tintával is az üzletben töltetett meg.

Bugarszky Katalin beszédes volt az üzletben. Egy segédnek elmondta, hogy Magyarországból származik, most Oroszországban él. Kiejtésén érezni lehetett valami idegenszerűséget.

A „Neumann M.“ cégnél ruhát vásárolt kis fia számára Bugarszky Katalin.

Bugarszky Katalin „Halmágyi Sámuel“ Piac-utcai üzletében egy hosszú kabátot vásárolt. Azt mondta, hogy Budapestről érkezett, Kiebben lakik a férjével. A rendőrség Halmágyi üzletvezetőjét, aki Bugarszky Katalint kiszolgált, kihallgatta.

Bugarszky Katalin sürgönyei.

A rendőrség megállapította, hogy Bugarszky Katalin Debrecenből három sürgönyt küldött Kiebbe. Az elsőben azt jelenti, hogy szerencsésen megérkezett.

— *Angelangt, endlich in Debreczin viele Kisse.*

Ez volt az első.

A második táviratban *pénzt kért és kapott is ezer koronát.*

A harmadikban, amely szintén német nyelvű, azt írta:

— *Minden rendben. Utazom tovább Munkácson át.*

Az utóbbi távirat *nagyon megerősíti azt a gyanút, hogy Bugarszky Katalinnak szerepe van ebben az ügybn.*

Ujabb részvétvévirok.

A mai napon újabb részvétvévirok özöne érkezett Miklóssy István püspökhöz. A pamonhalmi bencésrend főnöke a következő táviratot küldte:

Mély utálat az élete ellen törő gabság iránt, hálát adok a jó Istennek méltóságod megmeneküléséért

Hajdu Tibor főapát.

Táviratokat küldtek még: Kovács Gyula alispán (Merén), Széll Kálmán (B.-pest), Boross főesperes (Makó), Ujfalussy János (Besztercebánya), dr. Jankula (Szepesófalú), Spári lelkész (Sajóvamos), Csinarik János (Róma), Matyaczko kanonok (Ungvár), Kenessey alezredek (Petend), Szabó Endre esperes (M.-sziget), Hubik plébános (Hosszupályi), Kössey (Munkács), Novák Miklós (Eperjes), Ambrózy Nándor ügyvéd (S.-A.-Ujhely), Gyalokay Csik főispánja, Gulácsy István alispán (Beregszász), Gondos és Gárdos szobrászok (B.-pest), Roykovich espe-

res (Miskolc), Gör. kath. alesperesek (Kopácsapáti), Gróf Wengerszky (Bánóc), Harajdo (Gáva), Kiss Kornél (Bodrogkeresztur).
Levélben fejezték ki részvétiüket: Porubszky Bálint kir. ügyész, Orth, izr. hitközség nevében Klein Ignác, Konec Ákos, Oppitz Sándor plébános (Nagymihály), Kotay Sándor igazgató (Zombor), Elisabeth Groll írónő (Bécs), Balogh Józsefné (Szeged) a püspök gondjaiba ajánlja ismeretlenül Jaczkovics Olgát.

Radu Demeter is küldött sürgönyt

A román püspökök a vonaton beszéltek meg a kondoleálást.

A fővárosi lapok élénken tárgyalták, hogy Radu Demeter nagyváradi püspök nem küldött táviratot Miklóssy István püspöknek a szerencsétlenség alkalmából. Ezt annál föltünőbbnek találták, mert tudvalevően a hajdudorogi görög katolikus egyházmegye megalakítása Radu Demetert érintette legközelebről, miután az ő egyházmegyéjének nagy részét csapták az új egyházmegyéhez.

E közlemények után ma igen érdekes találkozás folyt le a budapest-nagyváradi gyorsvonaton. Ezen utazott Hosszu Vazul szamosújvári püspök. Az utazásról tudomással birt Radu Demeter nagyváradi püspök, aki kiment az állomásra és ugyanabba a kocsiba szállt föl, amelyben Hosszu utazott. Mások nem volna ebben semmi különös, most azonban e találkozásnak külön jelentősége lett. Hosszu Vazul ugyanis Radu Demetert előre értesítette az átutazásról és így a találkozás nem véletlennek volt a következménye. Radu Demeter a vonaton beható beszélgetést, tanácskozást folytatott Hosszu Vazullal egészen Püspökladányig, ahol a nagyváradi püspök le szállt a vonatról, megvárta a szembe jövő vonatot és visszatért Nagyváradra.

Azok, akik a dologról tudomást szereztek, kétségtelennek tartják, hogy a debreceni merényletről is szó esett a két püspök között annál is inkább, mert az ellenzéki lapok tudvalevően erősen román-ellenes tenorban tárgyalták a dolgot s közléseiket annak a kényes kérdésnek feszegetésével erősítették meg, hogy Radu Demeter miért nem kondoleált Miklóssy István püspöknek s miért nem kondoleáltak a többi román és a szerb püspökök sem?

A vonaton folytatott mai eszmecsere tehát csakis e tárgy s a követendő eljárás körül foroghatott. Ennek bizonyossága az, hogy este tíz órakor Radu Demeter a következő sürgönyt adta föl:

Méltóságos Miklóssy István püspök Urnak Debrecen.

Megdöbbenéssel itélvén el a borzasztó merényletet, az elhunytak részére az Isten irgalmát kérem és örvendek Méltóságod szerencsés megmenekülése felett.

Radu Demeter.

A táviratot az éj folyamán kézbesítették Miklóssy István püspöknek.

A két püspök megállapítása tehát az volt, hogy a késedelmeskedést helyre kell hozni és a kondoleáló táviratot el kell küldeni, nehogy a viselkedéssel maguk ellen hívják ki a közvélemény fölháborodását.

A hajdudorogi egyházmegye válasza a merényletre.

— Miklóssy püspök nyilatkozata. —

Papp János böszörményi esperesnek a temetésen elmondott szentbeszéde frapirozta Debrecent. Akik kevesen befértek a templomba, elfojtott lélegzettel és könybelábadt szemmel hallgatták a beszédet, a mely elfojtott zokogásból egyszerre perzselő izzásba csapott át. A debreceni utcák ma ennek a beszédnek forgácsait vitték szét és mint valami komoran fenséges gesztus, ivel át a városon Papp Jánosnak az a nyilatkozata, hogy a debreceni mártírok meghaltak a magyarságukért, de nincs olyan biztos halál, amely visszarettené az itt maradt Jaczkovicsokat a Jaczkovicsok megkezdett útjáról.

A román merénylők Debreczenben

Ma délután ismét szenzációs új adattal bővült a nyomozás. Kihallgatásra jelentkezett ugyanis Bottó Kornél debreceni kereskedő s önkéntes vallomást akart tenni. Vallomásában a következőket mondta el:

A merénylők egy debreceni kereskedőnél.

A „Debreceni Független Ujság” mai tudósításában azt olvasta, hogy a halált hozó bombát Cernovitzban két artista adta föl. A lapokban közölt nevek, memóriája szerint teljesen azonosak voltak két névvel, amelyeket ő valahova leírt, amikor e két név viselője egyik kereskedő-barátjának ajánlására hozzá jött. A két ember ugyanis nem tudott magyarul, csak románul, ő pedig tud valamit románul is és így azt kérték, legyen tolmácsuk az Apolló-mozgósínház igazgatójánál, akinél le akartak szerződni, mert mindketten boxoló artisták.

Ugy emlékezett, hogy a két nevet fölírta valahova, de arról már közvetlen tudomása volt és határozottan emlékezett, hogy a két idegen a Frohnerben szállt meg. Ma délelőtt hivatalos elfoglaltsága miatt nem járhatott utána a dolognak és nem kereshette ki irataiból azt a papírt, amelyre a két nevet írta, de délután elment ügyvédjéhez, Karsai Sándor drhoz, elmondta neki a dolgot, mire Karsai azt tanácsolta neki, hogy azonnal menjen a rendőrségre s közölje azzal a tényeket. Ő utána látott a dolognak s a Frohner-szállóban kikereste a két nevet tartalmazó céduláskát s ezek után emlékébe is visszaidézve a következőket állapította meg:

A két idegen Mandecescu Silvio és Avram Tódor január 7-én érkeztek és a Frohner-szállóban szálltak meg és a 47-es számú szobát foglalták el. A nevekre határozottan nem tudott visszaemlékezni, de arra viszont teljes határozottsággal emlékezett, hogy az egyik embert Silvionak, a másikat pedig Tódornak hívták s így kétséget sem szenvedett előtte, hogy azok, akik a Frohner-szállóban szálltak meg, azok, akikről a lapok emlékeztek meg, ugyanazonos személyek. El is ment velük az Apollóba, de miután az igazgatót nem találták meg, mert nem volt itthon, a Hungária-kávéházba mentek és ott beszélgettek. A beszélgetés során érdeklődtek a debreceni állapotok felől és érdeklődtek a vallásfelekezeteiről is. Bottó elmondta, hogy vannak görög katolikusok is, ezeknek liturgiája is magyar. A beszélgetés további folyamán ő is tett kérdéseket az idegenekhez s ekkor Avram

Debrecen Papp János beszédét válasznak tekinti a merényletre. A kiválasztott helyen: a debreceni görög katolikus templomban elmondott politikai színű beszédet a hajdudorogi egyházmegye hivatalos megnyilatkozásának tartja.

Munkatársunk ma fölkereste Miklóssy István püspököt, hogy a legújabb fejlemények után nyilatkozatát kérje:

Hogy Papp beszéde válasz volt-e? Nagyon természetesen. Így gondolkodik nemcsak a hajdudorogi egyházmegye papsága, hanem magam is.

— Kérem, én még nem tudom konstatálni, hogy a merénylők románok voltak, de szerintem nincs alapja annak a föltevésnek, hogy orosz részről történt a merénylet.

elmondta, hogy ők is katonák voltak és a román mozgósítás idején nekik is be kellett vonulniok. Mint katonák, sokat beszélgettek egymás közt a magyarországi viszonyokról, mint van, hogy van Magyarországon különösen a románokkal s akkor megállapították, hogy a magyarországi állapotok türehetetlenek. Károly király tudja, mit csinál s ami román föld volt, annak ismét román földnek kell lenni. Ezzel Erdélyre céloztak.

Távozásuk egy kissé gyanus volt. Megbeszélték ugyanis, hogy másnap délután fél kettőkor találkoznak a Hungáriában, hogy együtt az Apolló-igazgatójához menjenek. Ő valamivel korábban ment el a találkára és miután az idegenek még nem voltak a kávéházban, fölment a szállóbeli lakásukra s ott találta őket már teljesen utra készen, fölöltözve, ruhájuk, málhájuk szállításra készen. Kérdésére elmondták, hogy sürgönyt kaptak s így gyorsan el kell utazniok, mert a budapesti Royal-Orfeumban fellépnek már este.

Akkoriban és azután is semmi jelentőséget sem tulajdonított a dolognak, gyanúja sem volt ellenük, mert sokat nem beszélt velük, a Hungária-kávéházon kívül sehol velük meg nem fordult s csak most, hogy a lapok a két nevet felszínre hozták, jutott eszébe a két név s tisztán az ügy iránt érzett érdeklődésből közölte a dolgot Karsai Sándor dr. ügyvéddel, akinek utasítására a rendőrségre jött.

Megjegyezte még Bottó Kornél, hogy az egyik idegen egy fényképes artista igazolványt mutatott fel, amelyet valamelyik bukaresti közigazgatási hatóság állított ki.

A merénylők személyleírása.

Bottó Kornél bemondása alapján a rendőrség a következő két személyleírást adta ki:

I.

NÉV: Mandacescu Silvio.
FOGLALKOZÁSA: Állítólag artista, és boxoló.
SZÜLETÉSHELYE: Bukarest vidéke.
ILLETŐSÉGHELYE:
KORA: 26—28 év.
VALLÁSA: Gör. keleti, román.
ÁLLAPOTA: Vadházasságban él egy asszonnyal Bukarest vidékén, kitől gyermeke is van.
TERMETE: Igen magas, erős, vállas, hercules kinézésű.
ARCZA: Hosszas, művészes.
HAJA: rövid, világos barna.
SZEMÖLDÖKE: Világos barna.
SZEME: Rövidlátó, monoklit visel.

Ha szolid és megbízható vízvezetési, vagy villanyvilágítási

Vízvezetési bekötések, legmegbízhatóbb ejektoros kutak. Teljes fűrdőszoba-berendezések.

munkára van szüksége, forduljon
SÁFAR MIKLÓS műlakatos, vízvezetési és villamosvilágítási vállalatához
DEBRECZEN, DARABOS-UTCA 50. SZÁM. — Saját ház. — Telefon 959.

Villamos csillárok olcsón nagy választékban. Kedvező fizetési feltételek.

ORRA: Hosszúkás.
SZÁJA: Rendes.
FOGAI: Épek.
BAJUSZA: leborotvált.
SZAKÁLLA: Még oldal szakál is 1—2 centiméter.
RUHÁZATA: Elegáns ruha, fekete kemény-kalap, sötét-barna átmeneti kabát.
KÜLÖNÖS ISMERTETŐ JELE: Nincs.
SAJÁTKEZŰ ALÁÍRÁSA: van.

II.

NÉV: Avram Tódor.
FOGLALKOZÁSA: Artista, boxoló.
SZÜLETÉSI HELYE: Bukarest vidéke.
ILLETŐSÉGI HELYE:
KORA: 30—32 éves.
VALLÁSA: Gör. keleti, román.
ÁLLAPOTA: Nőtlen.
TERMETE: Magas, erős.
ARCA: Vöröses, kerek.
HAJA: Vöröses-szőke.
SZEMÖLDÖKE: Dettó.
SZEME: ?
ORRA: Rendes.
SZÁJA: Dettó.
FOGAI: Épek.
BAJUSZA: Nagy, tömött és vöröses-szőke.
SZAKÁLLA: Beretvált.
RUHÁZATA: Nem elegáns, inkább egyszerű, kerek, puha, barna-kalap. Felöltője világos, barna, hosszú, átmeneti kabát.

A bukaresti hatóság által kiállított arc képes személyi igazolvánnyal bir, melyen hatósági pecsét volt, egyik oldalán román, másikon francia nyelven, ebben is artista foglalkozásának van feltüntetve.

A csernovitzi távirat a pokolgép feladóról.
Tegnap éjjel a debreceni rendőrség a következő német nyelvű táviratot kapta Csernovitzból:

Főkapitányság

Debrecen.

A debreceni merénylet tetteseiként két embert nyomoztunk ki, akik február 19-én Csernovitzba érkeztek s az Imperiál-szállóban töltötték az éjszakát. Mandacesku Szilviu artista Jassy-ból és Avram Tódor kereskedő szintén Jassy-ból, 20-án délben a főpostán feladták a száz koronát és a csomagot és este Iczkanin át visszautaztak Romániába. A 21-iki éjszakát a határon töltötték.

Rendőrigazgatóság.

A rendőrség még az éjszaka visszatáviratozott Csernovitzba és megkérdezte, hogy nem apokrif-e ez a távirat. Ma délelőtt megérkezett a válasz, amelyben megismételi előbbi sürgönye tartalmát és kijelenti, hogy a tegnapi sürgönyt ő küldte.

A debreceni rendőrség ma délelőtt táviratozott Jassy-ba a rendőrfőnökségnek, a melyben jelentette, hogy a Debrecenben elkövetett közönséges büntény merényletével vádolják Szilviu Mandaceskut és Tódor Avramot, kéri a rendőrség, hogy ezeket tartóztassák le és rövid uton adják ki.

A rendőrség azért hangsúlyozza, hogy közönséges büntényről van szó, mert a politikai büntettek kiadása hosszabb eljárás után történhetik csak meg.

Hetvennégy távirat

A rendőrség jelentése.

A csernovitzi rendőrhatalóság távirati értesítése szerint a görög katolikus püspök ellen elkövetett merénylet tetteseiként kétségtelenül megállapították, hogy azok Mandacesku Silvio, vagy Silvius artista és Avram Tódor kereskedő, mindketten Jassi-i (Románia) lakosok, akik e hó 19-én érkeztek Csernovitzba, hol az Imperiál-szállóban béreltek lakást. 20-án délben a csernovitzi főpostán feladták a robbanó anyagot tartalmazó csomagot és a 100 koronát Miklóssy püspök címére és aznap este Románia felé szöktek és

e hó 21-én a határt átlépték. A mai nap folyamán a debreceni rendőrség megállapította, hogy Mandacesku Silvio és Avram Tódor folyó évi január hó 7-től 9-ig Debreczenben tartózkodtak és az itteni Frohner-szállóban voltak megszállva. Állítólag mint boxoló művészek, az itteni mozikban akartak fellépni. Megállapított azonban, hogy itt tartózkodásuk alatt a görög katolikus egyházi és a magyar politikai viszonyok iránt is érdeklődtek.

A tegnapi nap folyamán alapos gyanúok merültek föl arra nézve, hogy Bugarszky Katalin 28 éves gör. kat. vallású artista nő, aki folyó hó 19-étől 22-ig itt az Angol Királynő szállodában tartózkodott, a merénylet elkövetésével összeköttetésben áll s ezt a gyanút megerősíti az irásszakértői vélemény, mely szerint a Miklóssy püspökhöz intézett levél és a Bugarszky Katalin által innen sajátkezűleg irt sürgöny írása közt feltűnő hasonlatosság van. Bugarszky Katalin letartóztatása iránt a magyarországi határrendőrkapitányságok, valamint a galíciai és bukovinai rendőrhatalóságok a mai napon 74 darab táviratban kerestettek meg.

Winkler Nina, aki a szanatórium részére hatósági engedéllyel gyűjt, Bugarszky Katalinnal semmiféle összeköttetésben nem áll és jelenleg is Debreczenben tartózkodik.

Bugarszky Katalin legújabb fényképe, valamint a Miklóssy püspök címére érkezett levél és boríték fényképei egy-egy példányban a sajtókönyvhöz csatoltatnak. Reprodukálás céljából a Kozmann-cégtől bárki által megszerezhető.

Nagy Károly dr. budapesti detektiv-főnök és Sárközy budapesti detektiv a nyomozás folytatása végett ma Csernovitzba utaztak.

A csernovitzi rendőrség nyomozása

A pokolgép villamos-lámpája.

Csernovitz, február 25. Az itteni rendőrség újabb adatokat derített ki a debreceni pokolgépmerénylet tetteseinek csernovitzi tartózkodásáról. Kétségtelenül megállapították, hogy a két gyanúsított ember kevéssel ideérkezése után villamos zseblámpákat vásárolt és valószínűleg ezeket a lámpákat használták fel gyújtó szerkezet gyanánt a bombához.

Kiderítette a rendőrség azt is, hogy Mandacescu Silvionál és Avram Tódornál tényleg volt leopárd-bőr. Amikor a szállóban postautalványt és szállító-levelet kértek, azt mondták a személyzetnek, hogy száz koronát küldenek Budapestre és egy csomagot, amelyben csillárt küldenek egy magyar templom számára. Pénteken délután föl is adták a csomagot Debreczenbe, Miklóssy István püspök címére, ugyszintén a száz koronát is.

A rendőrség igen sok embert hallgatott ki, akik az Imperial-szálló nevezetes lakóival érintkeztek. Felmerült az a gyanu, hogy Avram Tódor azonos egy szintársulattal ugyanolyan nevű titkárával, amely társulat két évvel ezelőtt ott tartózkodott. Összeköttetésbe hoznak a merénylettel egy Ábrám vagy Ávrám Tódor nevű embert is, aki lopás miatt több ízben büntetve volt, több évre el volt ítélve, de megszökött és azóta nem hallottak róla. Ez az ember Jassyban született és 1908-ban kitoloncolták Magyarországról.

A gyanúsítottak utlevelét az ickanin-i határrendőrség egészen szabályszerűen láttaozta és mivel semmi kifogásolni valót nem talált náluk, folytathatták utjukat.

Nem szállottak föl a Bordujenibe induló vonatra, hanem gyalog mentek Románia felé. Gyanus viselkedésükkel feltűntek az osztrák pénzügyőröknek, de nem gördíthettek akadályokat az utjukba, mert az utlevelük rendben voltak.

Jassyban nem találják a merénylőket.

Csernovitz, február 25. Az idevaló rendőrség már tegnap este táviratilag megkereste a bukaresti rendőrséget, hogy tartóztassa le Mandacescu Silvio és Avram Tódort és tudatta egyszersmind a két ember utlevelének a számát. Éjszaka tíz óráig azonban nem érkezett válasz a bukaresti rendőrségtől, mire telefonon akartak érintkezésbe lépni Bukaresttel, de nem lehetett, mert Romániában tegnap elromlott a telefon.

Bukarest, február 25. Az itteni rendőrség azt a felvilágosítást adta ma délelőtt Csernovitzba, hogy Jassyban nem ismerik Mandacescut, sem Avram Tódort. Most mindenfelé nyomoznak a romániai rendőrhatalóságok, hogy megállapítsák, nincse máshol ilyen nevű két ember.

A katasztrófa

és a kereskedelmi- és iparkamara

A debreceni kereskedelmi- és iparkamara ma délután négy órakor közgyűlést tartott palotájának megsérülése miatt az ipartestület dísztermében, melyet a nagy számban megjelent bel- és kültagok egészen megtöltöttek.

A kamara részvéte.

Szent-Királyi Tivadar elnök mély szomorúsággal s a jelenlevők egész egyetemét meghatva ismertette a rettenetes szerencsétlenséget, melyet — úgy mond — a magyar nemzettel ellenséges bűnös kezek okoztak s melynek vértanúit most kísértük ki a temetőbe. Indítványozza, hogy a kamara adjon kifejezést fölháborodásának az elvadult gonoszított felett, fejezze ki legmélyebb részvétét a vértanuságot szenvedettek hozzátartozóinak s őszinte szerencsekívánatait az isteni gondviselés által megóvott férfiu, Miklóssy István püspöknek.

A közgyűlés felállással adott kifejezést gyászos tisztelete érzésének s jegyzőkönyvben örökítette meg az elnök emlékező szavait.

A helyrehozás munkája.

— 100,000 korona kár. —

Szávay Gyula titkár jelentést tett a romboló merénylet lefolyásáról, az okozott kárról, az épületbiztonsági szemle lefolyásáról és megállapításairól, melyek a szomorú adatok mellett egyszersmind arról tesznek tanúságot, hogy az épület szerkezeti kitűnőségének és építkezési szilárdságának tűzpróbáját fényesen kiállotta. Az elnökség nyomban intézkedett minden vonalon, hogy a kamara károsodását lehetőleg megakassza s hogy a helyrehozás munkája gyorsan megkezdődjék. Az épület két szárnya teljesen kifogástalan maradt, a lakók abba vissza is költöztek, a tisztikar tagjai a veszedelem első percétől kezdve kötelességszerűleg állott rendelkezés helyén, ideiglenesen a hivatal a Royal-szálló egyik kis termében rendezkedett be s így holnap már visszaköltözik a székházba.

Az okozott kár reális becslés szerint mintegy 100,000 korona keretében helyrehozhatónak látszik, ennek fedezetéről az elnökség az elvárható legjobb buzgólkodással igyekszik gondoskodni.

Az országos részvét a legmelegebb módon nyilatkozott meg a súlyos kárt szenvedő kamara iránt, valamint az öröm felett, hogy a gyilkos merénylet személyes áldozatot a kamara köréből nem kívánt. Részvétőknek s egyben szerencsekívánataiknak adtak kifejezést báró Harkányi kereskedelmi miniszter,

KÉZIMUNKA ÉS ELŐNYOMDA ÁRUHÁZ.
Krausz Gyula
DEBRECZEN, KOSSUTH-UTCZA 3. SZÁM.

Megérkeztek a legújabb :: **kézimunkák** a legolcsóbb :: árban. ::
TELEFON 268. SZÁM

báró Láng Lajos országgyűlési képviselő, Lánzy Leó, Chorin Ferenc, Matkovics Sándor, Gelléri Mór, Szende Pál, Balkányi Kálmán, Vágó József, Fenyő Sándor. A közgazdasági élet kiválóságai, valamint az Országos Vámpolitikai központ, az összes magyarországi kamarák, a kerület ipartestületei, Debrecen város tanácsa, Kisújszállás és Szolnok polgármestere, a kamara kültagjai és számosan.

A közgyűlés köszönetet mondott a szíves részvételért és szerencsekívánatokért s teljes bizalommal az elnökség iránt, felhatalmazta a szükséges intézkedések fogantatására.

A pápa megdőbönt

A merénylet híre a Vatikánban.

Rómából táviratozzák: A vatikáni köröket mélyen megrendítette a debreceni dinamitmerénylet híre. Pius pápa a legnagyobb megdőbönéssel vett tudomást a neki tett jelentésről.

Ellenőrizhetetlen hír szerint Miklóssy István püspök napokkal előbb jelentést tett a románoknak azokról a követeléseiről, a melyek a hajdudorogi egyházmegye revízióját célozzák s a pápa állítólag a bécsi nunciatura útján tiltakozott volna a revízió ellen.

A romániai sajtó és a debreceni merénylet

Bukarest, február 25. A romániai sajtó egyhangulag elítéli a debreceni gyalázatos merényletet. A félhivatalos „Independence Roumaine” ugyanolyan gyalázatos, mint örült bünténynek mondja a merényletet és tiltakozik egyes magyar lapok azon állításai ellen, hogy a borzalmas merénylet okozója Románia. A román nemzet oly szelíd, hogy multjában nem fordul elő egyetlen olyan eset sem, amelyben bomba és dinamit szerepelt volna. Mindenki csak — éppugy, mint a budapesti kormánykörök — azt hiheti, hogy a debreceni merényletet olyan emberek követhették el, akiknek érdekük volt, hogy a magyarok és a románok közötti viszonyt elmérgesítsék.

Goldis László nyilatkozata.

A Keleti Értesítő közli Goldis László aradi román szentszéki ülnök következő nyilatkozatát:

— A magyarországi és erdélyi erdélyi országos nemzeti párt központi végrehajtó-bizottságának nevében a legerélyesebben tiltakozom az ellen, hogy a debreceni megrendítő merényletet bárki is a bizottsággal s egyáltalán a román néppel összefüggésbe hozza. Politikai küzdelmeiben a román nép mindig csak alkotmányos eszközöket használt és fog a jövőben használni. Nemcsak a magyarországi románság, de az egész román faj történetében soha egyetlen politikai merénylet elő nem fordult, mert az ilyen harci eszközöket a román nép jellege, lelkülete, felfogása visszautasítja. Egyáltalában teljesen kizártnak tartom, hogy a sajnálatos merényletben román embernek is része lehetne.

Két gyönyörű automobil

egyik Oppel, másik Renault gyártmány, nyitott és csukott carrosseriával
:: jutányosan eladó. ::
 Megtekinthető Csafári Istvánnál, Nagyváradon, Teleki-utca 60. szám alatt.

Bestiális szülők

Fölvagdalták gyermeküket és a kutyákkal megetették

A kabai csendőrség egy heti erélyes nyomozás után borzalmas büntényt derített föl. Ezelőtt egy héttel ugyanis a Kabai csendőrség előtt megjelent Bakonszegi Ferencné Varga Juliánna és előadta, hogy lelküismereti furdalástól hajtva vallomást akar tenni. Elmondta, hogy férje 1913. december közepén szüetett gyermeküket megölte és egy szomszédos falu temetőjének árkába ásta el. A csendőrség a szenzációs vallomás után nyomozni kezdett, fölásta a megjelölt temető árkát, azonban holttestet egyáltalán nem találtak. A csendőrség nem tudta mire vélni a dolgot, de a nyomozást erélyesen folytatta, mert tudomására jutott, hogy Bakonszeginének valóban gyermeke született.

Vallatni kezdte az asszonyt, aki előbb tagadott, de a faggatásra végre megtört és vallott. Vallomása szenzációs volt. Elmondta, hogy 1913. december 14-én gyermeke született. Nagy szegénységben éltek s megijedtek, hogy a gyermek miatt munkába sem tud járni az asszony, egyszóval úgy érezték, hogy az ujszülött csak terhükre van és még inkább terhükre lesz.

Együttesen megállapodtak tehát, hogy a kis gyermeket elpusztítják, úgy, hogy nyoma se maradjon. Az asszony tehát, amikor föl tudott kelni az ágyból, a gyermekét megölte, fejszével földarabolta és az egyes darabokat a kutyáknak adta oda, amelyek a gyermek testrészeit fölfalták.

A vallomást a csendőrség jegyzőkönyvbe foglalta s a bünyös házaspárt letartóztatta.

URANUS

Korona-Passzage Telefon 3-28.

CSÜTÖRTÖKÖN — PÉNTEKEN
 február hó 26-án, 27-én
 általános közkívánatra 64-szer:

A NYOMORULTAK.

Hugó Viktor halhatatlan remekműve 4 részben 9 felvonásban.

A gör. kath. püspökség ellen intézett BOMBAMERÉNYLET

helyszíni felvételei és a halottak legutóbbi fényképei minden előadásban látható.

3 óras előadások.

Előadások kezdete pontosan 6 és 9 órakor

Színház

A SZÍNHÁZ MŰSORA:

CSÜTÖRTÖK: *Cigányprimás*, operett. — (C bérlet.)

PÉNTEK: *Luxemburg grófja*, operett. — (A bérlet.)

SZOMBAT: *Kiskirály*, operett. (B bérlet.)

* „A cigányprimás”. (A színházi iroda jelentése.) Holnap, csütörtökön, folyó hó 26-án Kálmán Imre kitünő operettje kerül hosszabb pihentetés után színre. A főszerepeket most is az eddigi szereplők: Borbély Lili, V. Márkus Angela, H. Serfőzi Etel, Kassai, Sz. Nagy Imre, Kormos, Rónai, Madas és Vándory játsszák.

* Perczel Sári vendégszereplése. — (A színházi iroda jelentése.) A színház igazgatóságának sikerült több napi vendégszereplésre megnyerni Perczel Sárit, a budapesti Király-színház művésznőjét. Perczel Sári vasárnap este kisbérletben kezdi meg vendégszereplését a „Leányvásár” című operettben. Erre az előadásra földszinti- és elsőemeleti páholy-jegyek, továbbá elsőrendű támlásszék-jegyek is kaphatók már az első soroktól kezdve a pénztárnál, minden elővételi díj nélkül, rendes helyárak mellett. A művésznő hétfőn folytatja vendégjátékát „A tökéletes asszony” címszerepében és kedden az „Éva” címszerepében bucsuzik. A hétfői és keddi előadások is bérletesek és rendes helyáruak.

HIREK

— Hétfőn lesz ítélet a rutén pörben. Máramarosszigetről táviratozzák: Ma Rédei József Rusmanyuk Olga védője mondta el védőbeszédét. E hét a replikákkal telik el, ítélet hétfőn lesz.

— Rácz Lajos dr. távozása. A debreceni kereskedelmi- és iparkamara másodtitkára, a kamara egyik legkiválóbb tisztviselője, Rácz Lajos dr. eltávozik a kamarától. Nem ugyan azért, amint egyik esti lap írta, hogy a kamara első titkárával surlódása volna, hanem azért, mert a „Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesülete”, az ország egyik legnagyobb gyáripari szervezete meghívta titkárral. Rácz Lajos dr. működését a kamara mindig méltányolta. Közgazdasági és szociálpolitikai tudományos munkásságával országos nevet szerzett; egyik műve legutóbb a Magyar Tudományos Akadémián nyert pályadíjat. Hivatali és tudományos munkája mellett a város több kulturális és humánus intézményében önzetlen és buzgó munkát végzett. Diszes és tehetségéhez méltó új állásába a debreceni és a kamarakerületi iparosok és kereskedők szeretet kíséri. Lapunk közönsége mint komoly tartalmu cikkiró-társunktól bucsuzik.

— A Debreceni Kölcsonös Segélyező-Egylet mint szövetkezet febr. 22-én tartott közgyűlésének határozata értelmében megkezdte a lejárt évtársulat után esedékes öszszegek, valamint az üzletrészek után járó haszonrészek kifizetését. Az első két napon 339 taggal 3316 törzsbetét összesen 497,400 korona számoltatott el.

— Szabad Iskola. Holnap, csütörtökön este 6 órakor Kovács József dr. gazd. akd. tanár folytatja a kenyér, hus és tejről szóló előadását a Simonffy-u. 1. c. számú városi bérház II. emeletén levő ipartestületi díszteremben. Jegyek az előadó-terem bejáratánál kaphatók. Az előadás ingyenes.

HUNGÁRIA

ÁLTALÁNOS :: BIZTOSÍTÓ :: RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 KÖZPONTI SZÉKHELY: BUDAPEST, VII. KÁROLY-KÖRUT 3.

Részvénytőke 6 millió korona.
 Biztonsági alapok 1913. év végén közel
 ■■ 22 millió korona. ■■

Debreceni vezérügynökség: Piac-utca 38. szám.
 Telefon 816.

Kartellen kívül

előnyös díjak és feltételek mellett köt:
Élet-, tűz-, baleset-, szavatosság-, betöréses lopás elleni, üveg-, jég- és állatbiztosításokat.

Vezérképviselő: GERÉBY PÁL.

Ügynököket és üzletszerzőket Hajdu és Szabolcs vármegyékben előnyös feltételek mellett alkalmazunk.

Tamássy Géza dr.

a budapesti II. sz. belklinikai
v. orvosa
belgyógyász, gyermekorvos

**Rendel d. e. 8-10, d. u. 2-4-ig
Piacz-u. 31.**

(a városházával szemben.)

Orvosi kémiai és diagnosztikai laboratórium,
gyomor, vér, vizelet, bakteriológiai vizsgálatok.

— **Suchán Rezső, az „Uránia” mozgószínház igazgatója** új színháza helyiségeit szombaton, február hó 28-án fogja megnyitni és rendeltetésének átadni. Megnyitó-műsorát, valamint a külföldi filmgyárak ez évi nagyszabású filmtermékeinek lekötései céljából 4 napra Berlinbe utazott. Ott értesült a debreceni gör. kath. püspökség ellen intézett bombamerénylet borzalmas tragédiájáról, azonnal hazatért, magával hozta a Pathé-filmgyár legjobb operatőrijét, hogy a szerencsétlenség színhelyéről és a martirok impozáns temetéséről nagyobb szabású filmfelvételeket eszközöltesse, s hogy új színházában — már a megnyitás alkalmával — szombaton este minden előadásban bemutathassa. A felvételek — mint telefonon értesítették az Uránia igazgatóját — remekül sikerültek.

— **Fölmentették a fehérgyarmati járásbíró**. Ismeretes, hogy Balázs Zoltán fehérgyarmati vezető járásbíró a szatmári kir. ügyészség egy följelentés folytán személyes szabadság megsértésével és közokirathamisítással vádolta, mert Misky Lajost egy nappal később bocsátotta ki a fogházból s hogy tévedését mentse, egy táviratban állítólag változtatást csinált. A szatmári kir. törvényszék ma tárgyalta ez ügyet s Balázst fölmentette.

Apollo

Csütörtök — Péntek — Szombat — Vasárnap

Néprajzi látványosság

Az indiai császárné koronája.

Fantasztikus látványosság 4 felvonásban.

Mától kezdve naponta a helyszíni felvétel folytatása

A merénylet

áldozatainak

!! temetése !!

A kordonon belüli helyszíni sikerült felvétel **kizárólag** az Apollo részére készült!!

RENDES HELYÁRAK!

Előadások kezdete 5, 7 és 9 órákor. Trafik- és kedvezményes jegyek érvényesek.

— A pokolgép gyászos halottainak temetéséről a világhírű Pathé-Frères párisi cég budapesti operatőrije felvételeket eszközölt az „Uránus” mozgószínház részére. A világcégnak neve garancia arra, hogy az impozáns temetésről készített felvételek a legjobbak lesznek. Az Uránus-színház ezen áldozatkészsége, hogy e világesemény gyászos halottainak temetéséről — melyen több mint 15 ezer ember vett részt — mozgóképet készített, elismerésre méltó. Mint értesülünk, e nagyszabású felvétel már pénteken este bemutatóra kerül.

— **Elítélt irnok.** Megemlékeztünk annak idején arról, hogy K. M. családos rendőrségi díjnok hivatalfőnöke fiókjából 45 koronát eltulajdonított. A debreceni kir. törvényszék ezért lopás vétségében büntöské mondta ki és hat heti fogházra ítélte.

— **A „Nyomorultak” reprice.** Az Uránus mozgószínház feledhetetlen estéi voltak mindenkor a „Nyomorultak” előadásai, mely már eddig 64-szer került bemutatóra az Uránusban, mindenkor zsúfolt nézőtér előtt. A mai repriz bemutatója is teljes érdeklődéssel jár, annál is inkább, mivel az igazgatóság-nak sikerült egy teljesen új példányt ezen előadásokra szerezni, hogy az illúzió teljes legyen. „A nyomorultak” bemutatásával egyidejűleg kerül vetítésre a gör. kath. püspökség ellen intézett bombamerénylet helyszíni felvételei is.

— **A bombamerénylet áldozatainak** temetése, a helyszíni felvétel folytatása a kordonon belüli sikerült helyszíni felvétel, kizárólag az Apollo részére készült és mátol kezdve minden előadás keretében be lesz mutatva az Apollóban.

— **A püspökség elleni merényletről** készült helyszíni felvétel a rombadőlt épületekről és a szerencsétlenül jártak fényképeivel, mátol kezdve az Apollóban látható.

— **Pénc-, szivar- és cigarettatárcák,** finom bőr nőitáskák, uti bőröndök, kosarak és teljes utifelszerelések a legolcsóbb szabott árak mellett **Mentez Henrik** újdonságok áruházában Piac-u. 38. szám.

— **Rendkívül** elegáns nyakkendők és feltűnő szép kalap-újdonságok érkeztek Frank Imrénél, a „Dréher” mellett. Telefon: 8-55.

— **A gör. kath. püspökség ellen intézett bombamerénylet** helyszíni felvételei és a halottak fényképei — kizárólagos joggal — csak az Uránusban látható a mai fényes műsor keretében. Az előadások 3 órásk, pontosan 6 és 9 órákor kezdődnek.

Fog-Krém

KALODONT
Szájviz

MAUTHNER ÖDÖN

CS. ÉS KIR. UDVARI
MAGKERESKEDÉS
BUDAPEST.

A közönség köréből*)

Felhívás

a debreceni izr. Szentegylet
Chevra-Kadicha tagjaihoz

Mindenki tudja, hogy a Chevra Kadicha létékonyaságot is gyakorol ugyan, de azért elsősorban vallási intézmény. Az egylet vezetőségében tehát olyan egyébként érdemes egyéneknek kell helyet foglalniok, akik a vallásosságban is előljárnak.

A Szentegylet választmánya az előljárási tagok jelölésénél szem előtt is tartotta az említett követelményt minden állásnál s olyan egyént jelölt mindenütt első helyen, aki arra vallásosságánál is méltó. Csak az elnöki állásnál nem tartotta meg a helyes és kívánatos sorrendet, pedig éppen itt kellett volna azt még szigorubban betartani.

Arra kérjük tehát a Chevra Kadicha t. választó tagjait, hogy az 1914. március 1-én megtartandó választásnál a választmány t. védését igazítsák ki és az elnöki állásnál a második helyen jelölt, de arra vallásosságánál és hitbuzgóságánál is méltóbb Rosinger Lajosra szavazzanak.

Több Szentegyleti választó.

*) E rovat alatt közöltékért a felelősséget a be-
küldő viseli.

Etvágytalanság, gyomorgörcs, emésztési zavaroknál a legbiztosabb hatású háziszser a

PALMA

PROBAŰVEG 40 FILLÉR.

Kapható:

Dr. Szelényi Árpád

gyógyszerésznél

Debreczen, Piac-utca 30. szám.

!!

Debreczen legnagyobb,
pazar fényvel és kényelemmel
berendezett mozgószínháza :::

AZ

URÁNIA

(EGYHÁZ-TÉR)

néhány nap mulva megnyílik.

850 ülőhely.

Buffé-, dohányzó-, várótermek

TELEFON 12-51.

Kufeké

Sok év óta jól bevált és a leg-
tekintélyesebb orvosok által
ajánlott tápszer felnőtteknek és
gyermeknek emésztési zava-
roknál, gyengeségnél és étvágy-
talanságnál. Ideális és szívesen
vett erősítő szer lábadozó-
knak, miután minden izlésnek
megfelelőleg készíthető étvágy-
gerjesztő is és szabályozza az
emésztést.

